

HAJDÚ-BIHAR MEGYEI ÖNKORMÁNYZAT KÖZGYŰLÉSE

KÖZGYŰLÉSI ELŐTERJESZTÉS

8.

Előterjesztő: Pajna Zoltán, a Közgyűlés elnöke

Tárgy: Az „Érték, élmény, felelősség – Keretrendszer Hajdú-Bihar látogatógazdaságának fejlesztéséhez” című dokumentum elfogadása

„Érték, élmény, felelősség – Keretrendszer Hajdú-Bihar látogatógazdaságának fejlesztéséhez” című dokumentum
(*Határozati javaslat melléklete*)

Melléklet: „Érték, élmény, felelősség – Keretrendszer Hajdú-Bihar látogatógazdaságának fejlesztéséhez” infografika
(*Előterjesztés melléklete*)

Készítették: Szabó Tünde
Tóth Nikolett

Véleményező bizottság: Fejlesztési, Tervezési és Stratégiai Bizottság

Tisztelt Közgyűlés!

A Hajdú-Bihar Megyei Önkormányzat területfejlesztési és koordinációs feladatai keretében segíti a megye területén zajló fejlesztéseket, és szakmai keretet biztosít a települések, a gazdasági szereplők és az intézmények fejlesztési elképzeléseihez. A látogatói jelenlét – a klasszikus turizmus mellett az üzleti utazások, a konferenciák és rendezvények, az egészség-, kulturális és sportcélú látogatások, a rokon- és barátlátogatások – a megye gazdaságának egyik meghatározó, ágazatokon átívelő tényezője, amely közvetlenül hat a helyi vállalkozásokra, a foglalkoztatásra, a települések életminőségére, valamint a természeti és kulturális erőforrások állapotára.

E felismerés alapján készült el az „Érték, élmény, felelősség – Keretrendszer Hajdú-Bihar látogatógazdaságának fejlesztéséhez” című dokumentum (a továbbiakban: keretrendszer), amelyet jelen előterjesztés mellékleteként terjesztünk a Közgyűlés elé. A keretrendszer célja egy olyan Hajdú-Bihar megteremtésének elősegítése, ahol a helyi adottságokra és tudásra építve, a közösségek és a térségi szereplők együttműködésével a látogatói jelenlétből tartós, helyben maradó érték keletkezik.

A keretrendszer nemzetközi szakmai megalapozása

A keretrendszer nem egyetlen, elszigetelt tervezési folyamat eredménye. A megyei önkormányzat 2023 óta folytatott nemzetközi projekt munkájára – az ennek keretében elvégzett elemzésekre, a partnerrégiókkal folytatott jó gyakorlat-cserékre, tanulmányutakra, szakértői értékelésekre (peer review), valamint a megyei szakmai szereplőkkel lefolytatott egyeztetésekre – épül. A dokumentum így egyszerre támaszkodik az európai térségek tapasztalataira és a megyében felhalmozott gyakorlati tudásra.

Kiemelt szerepe van ebben az Interreg Europe Program keretében megvalósuló **SYSTOUR** – Rendszerszemléletű megközelítés a vidéki területek fenntartható turisztikai stratégiáihoz – projektnek. A projekt célja a látogatói áramlások kevésbé kihasznált vidéki térségek felé terelése, e térségek egyediségének hangsúlyozása, valamint a területek közötti egyensúly és kapcsolódás erősítése a mobilitás, a digitális kapcsolódás és a különleges élmények (egészséges szabadidő, gasztronómia, gyógyfürdők) mentén. A keretrendszer több ponton közvetlenül a SYSTOUR eredményeire épül:

- a projekt rendszerszemléletű megközelítése alapozta meg a keretrendszer központi fogalmát, a látogatógazdaságot, amely a turizmust nem önálló ágazatként, hanem a térség gazdasági, társadalmi és környezeti összefüggésrendszerének részeként kezeli;
- a SYSTOUR keretében elkészült Hajdú-Bihar megyei komplexitástérkép (Complexity Map) adta a kiindulópontot a megye hat funkcionális látogatógazdasági térségének lehatárolásához;
- a projekt keretében kidolgozott „Érték, élmény, felelősség – Jövőálló megközelítések a vármegye turizmusfejlesztésében” című szakpolitikai útmutató megállapításait – a helyi közösségek és a természeti erőforrások teherbíró képességének figyelembevételét, az együttműködésen alapuló kormányzást, az adatalapú tervezést és monitoringot, a kínálat diverzifikálását, a szezonális mérséklését és a helyi gazdaságba való erősebb beágyazódást – a keretrendszer továbbfejleszti, és a gyakorlatban alkalmazható fejlesztési alapelvekké és döntési szempontokká alakítja;
- a partnerrégiók – Olaszország, Spanyolország, Franciaország, Lengyelország és Finnország – jó gyakorlatai és az interregionális tanulmányutak tapasztalatai a keretrendszer számos fejezetében visszaköszönnek.

A SYSTOUR mellett a keretrendszer az önkormányzat további nemzetközi projektjeinek eredményeit is beépíti, amelyek a látogatógazdaság egy-egy meghatározó területéhez adtak szakmai alapot:

- **FLAVOR** (Interreg Europe) – a regionális élelmiszerkultúra mint az integrált vidékfejlesztés motorja; a megyei élelmiszerkultúra helyzetelemzése (Quick Scan) és a 2026 júniusi debreceni tanulmányút tapasztalatai a gasztronómiára és a helyi ellátási láncokra vonatkozó fejlesztési irányokat erősítették;
- **SReST** (Interreg Danube Region) – a társadalmilag felelős „slow food” turizmus, a rövid ellátási láncok, az agrobiodiverzitás és a hátrányos helyzetű csoportok bevonását célzó képzési modell a helyi értékláncokra és kompetenciákra vonatkozó építőelemekhez járult hozzá;
- **More than a village** (Interreg Central Europe) – az intelligens falu (smart village) modell turisztikai és agrár-élelmiszeripari eszközei a vidéki települések bekapcsolásának és a digitális megoldások alkalmazásának szempontjait gazdagították;
- **OpenRegioCulture** (Interreg Europe) – a kulturális és természeti erőforrások hozzáférhetőségére vonatkozó tapasztalatok a kapcsolódásról, mobilitásról és akadálymentességről szóló fejezetet alapozták meg;
- **GOCORE** (Interreg Europe) – a közösségi reziliencia és a részvételi kormányzás tapasztalatai a keretrendszer térségi gondnoksági (stewardship) modelljének alapjául szolgáltak;
- **EXPRESS** és **WEEEWaste** (Interreg Europe) – a megújuló energiára épülő önellátás és a körforgásos szemlélet eredményei a klímaalkalmazkodásra és az erőforrás-hatékonyságra vonatkozó szempontokat támasztják alá;
- **SPADES** és **TiCCA4Danu** (Horizon Europe) – a talajvédelem, a klímaadaptáció és a változást előidéző (transzformatív) innováció szempontjai a regeneratív szemléletben és a 2028–2034-es tervezéshez való kapcsolódásban érvényesülnek.

A nemzetközi munkát a hazai szakmai párbeszéd egészítette ki: a keretrendszer kialakítását az elmúlt években létrehozott tematikus munkacsoportok, rendszeres kerekasztal- és műhelybeszélgetések, külföldi tanulmányutak, fókuszcsoporthoz egyeztetések és kétoldalú konzultációk segítették, amelyekbe települési, vállalkozói, intézményi, tudományos és civil szereplők egyaránt bekapcsolódtak.

Miért keretrendszer, és miért nem stratégia?

A hazai gyakorlatban a turizmusfejlesztés alapját jellemzően egy 7–10 évre készülő stratégia jelenti. A gyorsan változó gazdasági, technológiai, társadalmi és klimatikus környezetben azonban egy ilyen dokumentum gyakran már megvalósításának korai szakaszában veszít aktualitásából. A keretrendszer ezért más megközelítést képvisel: tartós, hosszabb távon is használható gondolkodási és döntési keretet ad. Nem helyettesíti a fejlesztési stratégiákat, hanem azok szemléleti alapját képezi; nem azt rögzíti, hogy pontosan mit kell megvalósítani, hanem abban segít, hogy egy fejlesztési elképzelésről eldönthető legyen, valóban a térség érdekeit szolgálja-e.

A keretrendszer – tudatosan – cselekvési tervet, ütemezést, projektlistát és forrástáblát nem tartalmaz. Ezek a ráépülő, önállóan frissíthető szakmai modulok keretében készülnek el, így a keretrendszer hosszabb távon is stabil iránytű maradhat, miközben a mögötte álló adatok, tudás és projektjavaslatok a változó környezethez igazíthatók.

A keretrendszer fő tartalmi elemei

- **Négy alapelv:** látogatógazdaság – több mint turizmus; regeneratív szemlélet – nem csupán fenntarthatóság; térségi gondnokság – együttműködő térségmenedzsment; funkcionális térség – nem közigazgatási határ.
- **Helyzetkép és pozicionálás:** Hajdú-Bihar nem a tömeges attrakciók számában, hanem abban versenyképes, hogy több, egymást erősítő értéket – Debrecen nemzetközi

elérhetőségű nagyvárosi „kapu” szerepét, Hajdúszoboszló termál- és egészségturisztikai súlyát, a Hortobágy világörökségi tájat és a kisebb települések kulturális, gasztronómiai és természeti értékeit – képes egy rendszerbe kapcsolni.

- **Hat funkcionális látogatógazdasági térség:** Debrecen – térségi kapu és városi élményközpont; termál- és egészségturisztikai tengely; hortobágyi ökoturisztikai és éjszakai élménytér; Bihar–Sárrét vidéki élmény- és gasztrotérség; Debreceni agglomeráció és Erdőspuszták – aktív és rekreációs térség; kék rekreációs hálózat. Ezek nem új közigazgatási egységek és nem egymással versengő desztinációk, hanem rugalmas tervezési és együttműködési keretek.
- **A térségi kínálat öt iránya:** táj és természet; egészség és jóllét; gasztronómia és helyi ellátási láncok; kultúra, kreatívipar és örökség; kaland, sport, rendezvény és üzleti látogatás.
- **A működő látogatógazdaság öt építőeleme:** klímaalkalmazkodás és erőforráshatékonyság; helyi vállalkozások és értékláncok erősítése; helyi tudás, kompetenciák és kapacitások; kapcsolódás, mobilitás és akadálymentesség; a helyi adottságok újraértelmezése („értékből élmény”).
- **A megvalósítás intézményi és működési feltételei:** diverzifikált és fenntartható finanszírozás; adatvezérelt döntéshozatal és hatásmérés; intézményi struktúrák, kapacitások és együttműködés; térségi márkaépítés és kommunikáció.
- **Kapcsolódás a 2028–2034-es területfejlesztési tervezéshez,** valamint a keretrendszer gyakorlati alkalmazásának és aktualizálásának rendje, amely hat szakmai modul (látogatógazdasági helyzetkép és statisztikai bulletin; szabályozási és fejlesztéspolitikai radar; beavatkozási és projektportfólió; térségi kísérletek és living lab-ek; tudástár és jó gyakorlatok; térségi lehetőség- és trendfigyelés) kialakítását irányozza elő.
- **Melléklet – Fejlesztési illeszkedés ellenőrzése:** egyszerű, önellenőrzésre szolgáló lista, amelynek segítségével egy fejlesztési elképzelés keretrendszerhez való illeszkedése már az előkészítés korai szakaszában átgondolható. A lista nem minősítési rendszer.

A megyei önkormányzat szerepe a keretrendszerben

A keretrendszer térségi gondnoksági modellje világosan elkülöníti az egyes szereplők felelősségét. Ebben a megyei szint elsősorban keretet teremt, koordinál, kapcsolatokat épít és tudást közvetít: a térségi stratégiai keretek és a monitoring eredménygazdája, a megyei és térségeken átnyúló ügyekben pedig a folyamatgazda szerepét tölti be. A települések a helyi döntések és kezdeményezések gazdái, a turisztikai desztinációmenedzsment és egyéb térségi szervezetek a kapcsolatok és együttműködések facilitátorai, a vállalkozások a piaci megvalósítás, a helyi közösségek pedig a helyi tudás és értékek hordozói.

A modell bevezetése nem igényel új központi menedzsmentszervezetet vagy teljes intézményi átalakítást: a meglévő intézményekre és együttműködésekre építve, fokozatosan alakítható ki.

A keretrendszer alkalmazása és várható haszna

A keretrendszer elfogadásával a megye olyan közös viszonyítási pontot kap, amely bármikor elővehető: amikor egy település új fejlesztésben gondolkodik, egy vállalkozás turisztikai beruházást tervez, vagy egy pályázat előkészítése kezdődik. Segíti, hogy a fejlesztések ne elszigetelt projektekként, hanem a környezetükben működő értékekhez, szolgáltatásokhoz és gazdasági szereplőkhöz kapcsolódva valósuljanak meg, növelve a tartózkodási időt, a helyben maradó jövedelmet, és a jelenleg kevésbé bekapcsolódó települések számára is reális részvételi lehetőséget teremtve.

A keretrendszer egyben a 2028–2034-es területfejlesztési tervezés egyik integráló szakmai alapja lehet. Nem kész célrendszert ír elő, hanem térségi beavatkozási logikát, szempontokat és együttműködési modelleket kínál, amelyek a helyalapú fejlesztés (place-based development), a

vidékérzékeny tervezés (rural proofing) és a jövőálló fejlesztés (futureproofing) elveit követve a következő tervezési folyamatban más szakpolitikai területekkel összehangolhatók.

A keretrendszer ajánlás jellegű szakmai dokumentum: elfogadása a települési önkormányzatok és más szereplők számára kötelezettséget nem keletkeztet, és a megyei önkormányzat költségvetésére közvetlen kihatással nem jár. A dokumentum a SYSTOUR projekt hátralévő megvalósítási időszakában a projekteredmények hasznosításának és disszeminációjának is fontos eszköze.

Kérem a Tisztelt Közgyűlést, hogy az előterjesztést megtárgyalni és a határozati javaslatot elfogadni szíveskedjen.

HATÁROZATI JAVASLAT

A Hajdú-Bihar Megyei Önkormányzat Közgyűlése a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 27. § (1) bekezdése alapján

1./elfogadja az „Érték, élmény, felelősség – Keretrendszer Hajdú-Bihar látogatógazdaságának fejlesztéséhez” című dokumentumot a határozat melléklete szerinti tartalommal, és azt Hajdú-Bihar megye látogatógazdasági fejlesztéseinek szakmai, szemléleti és döntés-előkészítési kereteként alkalmazásra ajánlja;

2./Felkéri elnökét, hogy a keretrendszert a megye települési önkormányzatai, valamint a látogatógazdaságban érintett szakmai, gazdasági, tudományos és civil szereplők számára tegye elérhetővé, és gondoskodjon annak széles körű nyilvánosságáról.

Végrehajtásért felelős: Pajna Zoltán, a megyei közgyűlés elnöke

Határidő: 2026. december 31.

A határozati javaslat elfogadása egyszerű többséget igényel.

Debrecen, 2026. október 22.

Pajna Zoltán
elnök

Az előterjesztés a törvényességi követelményeknek megfelel:

Dr. Dobi Csaba
jegyző